

Disciplina de medicină legală (cond.: prof. Z. Ander, doctor în medicină)
a I.M.F. din Tg.-Mureș

100 DE ANI DE LA NAȘTEREA
PROFESORULUI NICOLAIE MINOVICI
1868—1968

Z. Ander, A. Ureche

Cel care avea să devină profesor, om de știință și personalitate de prestigiu a medicinei românești — Nicolaie *Minovici* — se naște și trăiește într-o perioadă (1868—1941) ce coincide cu o impetuoasă dezvoltare social-economică, însoțită de multe zguduiri a României capitaliste. Este perioada când apare și la noi în țară proletariatul industrial, mișcarea muncitorească ia proporții din ce în ce mai mari, devine o necesitate organizarea problemelor sanitare și reglementarea lor legală, întemeierea unui învățământ medical românesc, lucru ce se realizează în anul 1869, când în cadrul Universității din București, se organizează facultatea de medicină.

Nicolaie *Minovici* s-a născut la 23 oct. 1868, la Rimnicu Sărat dintr-o familie numeroasă cu 14 copii, dintre care încă doi — Mina și Ștefan — aveau să devină iluștrii reprezentanți ai medicinei și științei românești. Liceul îl face la Sfântul Sava din București pe care îl absolvă în 1891. În timp ce studia medicina era preparator în laboratorul de chimie al liceului, iar între 1896—1899, este numit profesor la acest liceu. După absolvirea facultății, își susține teza de doctorat în anul 1898 cu o lucrare despre tatuaje și lucrează ca medic legist al Tribunalului Ilfov, subdirector al Institutului medico-legal și profesor de medicină legală la Școala de științe de stat. Pentru a-și completa pregătirea studiază în străinătate între 1899—1901 la Institutul de anatomie patologică, Institutul medico-legal și Clinica de psihiatrie din Berlin (pe lângă profesorii *Wirchov*, *Strassmann* și *Lepmann*), iar între 1901—1902 urmează cursurile de psihiatrie medico-legală și antropologie la Paris (profesori: *Garnier*, *Magnan* și *Manouvrier*). În anul 1915 depune examenul de docență, în specialitatea de medicină legală, fiind numit conferențiar, iar în 1919 profesor de medicină legală la universitatea din Cluj. Din 1932 este chemat la catedra de medicină legală din București, înlocuind pe fratele său Mina *Minovici*, care s-a retras din activitate. Înființează în 1936 Revista de medicină legală, prima publicație periodică din această specialitate, care a apărut trimestrial până în 1940. În calitate de secretar organizează în sept. 1937 lucrările celui de al XVII-lea Congres internațional de antropologie ținut la București.

Activitatea lui Nicolaie *Minovici* este plină de înfăptuiri pentru știința medicală, pentru ocrotirea sănătății poporului. Este dificil de a rezuma prodigioasa activitate pe care a depus-o circa 35 de ani de la reîntoarcerea din studiile sale făcute în străinătate, până la retragerea în pensie în 1938. Cu toată diversitatea și amploarea ei, opera științifică al lui Nicolaie *Minovici* s-a orientat spre câteva probleme principale.

Cele mai interesante lucrări ale lui, se referă la problemele asfixiei și în deosebi asupra spânzurării, lucrări în care analizează numeroase cazuri și care conțin o dare de seamă asupra autoexperiențelor foarte riscante efectuate în scopul de a pătrunde mecanismul morții prin spânzurare. Experimentând cu curaj extraordinar asupra lui însuși, s-a supus la spânzurări ce au durat pînă la 26 secunde. Concluziile sale expuse în monografia asupra spânzurării — apărută în 1905 și în limba franceză — își păstrează deplin valabilitatea și astăzi. Dr. I. Stănescu colaborator al profesorului *Minovici*, și-a exprimat părerea că aceste suferințe legate de autoexperiențele de spânzurare au avut rol în declanșarea afecțiunii cu caracter tumoral apărut după mulți ani la nivelul laringelui. Nu mai puțin însemnate, sînt lucrările referitoare la tehnici de examinare, la expertiza practică medico-legală Amintim: „Manual tehnic de medicină legală” (1904), primul tratat complet de medicină legală apărut în România, pe care prof. *Brouardel* îl recomandă cu căldură oricărui medic expert; „Procedeu nou de fotografiere a cadavrelor”, care a cîștigat o medalie de aur în 1912 la expoziția din Roma; „Tehnica autopsiei medico-legale” (cu *M. Kernbach*, 1926), este de asemenea primul manual de acest gen apărut la noi bazat pe un material extrem de bogat trecut prin lunga practică de medic legist al autorului; „Osteologia medico-legală” (cu *M. Kernbach*, 1932), dezbate una dintre cele mai dificile probleme de medicină legală, relativ la schelet; „Tatuajele în România” (1898), a fost prezentată la Berlin de prof. *Wirchow*.

Nicolaie *Minovici* s-a preocupat intens de psihiatria medico-legală avînd o serie de lucrări deosebit de importante în acest domeniu. Publică lucrări cu caracter social ca: Asistența publică și cerșetoria (1933), Vagabondajul (1936), Distrugerea omenirii prin alcool (1936). Acestor lucrări li se alătură cercetări de histologie și histochimie precum și altele, care aparțin patologiei medico-legale, precum și unele privind școala antropologică (*Bertillon*).

În sfîrșit trebuie menționate lucrările cu caracter deontologic ale lui Nicolaie *Minovici* dintre care amintim: Medicina legală și alte științe medicale în fața justiției (1937), Deontologia medicală (1938), Secretul medical (1938), în care se subliniază că, secretul este o problemă de conștiință morală și mai puțin o problemă de drept penal.

Trecînd în revistă activitatea științifică a profesorului Nicolaie *Minovici*, ne putem da seama că acesta a fost colaboratorul și continuatorul operei fratelui său *Mina Minovici* întemeietorul medicinei legale din România. Prezentînd viața și activitatea științifică, nu putem trece peste activitatea social-obștească al lui Nicolaie *Minovici* care este deosebit de vastă și strîns legată de cea științifică și didactică. Ca medic legist s-a lovit de nenumărate ori de greutățile privind ajutorul și transportul celor accidentați, ridică această problemă și popularizează cu ajutorul presei ideea de a organiza și la noi o societate de salvare (1906). Campania intensă de colecte, donațiuni, baluri, tombolă etc., reușește realizarea unor fonduri pentru amenajarea unui local propriu și lărgirea parcului de ambulanțe existent. În timpul războiului, la 10 noiembrie 1916, Salvarea părăsește capitala continuîndu-și activitatea la Iași, unde Nicolaie *Minovici* organizează transportul răniților fiind foarte apreciat și propus pentru a fi înaintat la gradul de medic maior de rezervă. A luat și conducerea direcției centrului de infirmi din Neamț, Văratec și Secu, dovedind un spirit de organizare deosebit. La propunerea ce i s-a făcut în acea perioadă de a se evacua la Odesa, Nicolaie *Minovici* spune: „Cît timp mai rămîne cineva în triumful morții, eu nu plec”.

După război ia parte activă a reorganizarea Salvării. Cu ocazia sărbătoririi a 40 de ani de activitate a Salvării din Timișoara în 1924. Nicolaie *Minovici* e ales președinte de onoare al acestei unități. Reprezintă oficial România la Congresul internațional de salvare de la Amsterdam din 1927. i se conferă medalia de aur din partea Societății de salvare din Budapesta (1911), iar în anul 1936 la Congresul din Copenhaga primește insigna de onoare a comitetului.

Deviza lui Nicolaie *Minovici* a fost: „Totdeauna și tuturor gata pentru ajutor”, în care sens contribuie la înființarea în anul 1934 a Spitalului de urgență, a cărui prim director este profesorul chirurg I. *Iacobovici*.

Se ocupă de rezolvarea problemei cerșetorilor și vagabonzilor prezenți în număr mare pe străzile Bucureștiului, preconizând asistența lor prin muncă, supunând la tratament pe cei bolnavi, internând în azile invalizii și demas-cind simulanții.

Strîns legat de lucrările sale pe teme deontologice stă activitatea sa în cadrul Colegiului medicilor, fiind președinte al Colegiului din jud. Ilfov (1936), apoi președinte pe țară (1937), militînd pentru o lege de ocrotire a corpului medical, dar în același timp se ridică contra abaterilor deontologice care aruncau o umbră asupra corpului medical.

Fără să facă parte din nici unul din partidele politice burgheze devine primar al comunei suburbane Băneasa, apoi de două ori primar al sectorului III albastru al municipiului București, calitate în care sprijină școlile, ateneele populare, promovează igiena orașului, lucrările edilitare. Ca iubitor al artei își construiește în stil românesc prin arhitectul *Cristof Cerchez*, o vilă la Băneasa, transformată azi în muzeu de artă populară ce adăpostește 5.800 exponate de o deosebită valoare artistică.

Minovici și-a dat sufletul pentru concetățeni, viața pentru știință și avere pentru binefaceri.

Nu putem încheia fără a omite prezentarea lui Nicolaie *Minovici* ca om. Socotim edificatoare în acest sens caracterizarea făcută de profesorii facultății de medicină din Cluj, din care reproducem cîteva pasaje: „Domnul Dr. Nicolaie *Minovici* este un adevărat fiu al operelor sale. Printr-o muncă îndrîjită și continuă, printr-o probitate exemplară în viață și în cercetările sale științifice, își cîștigă un loc de frunte printre cei ce se ocupă cu medicina legală. În viața publică este cea mai frumoasă pildă de altruism, dezinteresare, cînstă și muncă fără preget pentru binele societății și al țării.”

Evocînd munca și personalitatea lui Nicolaie *Minovici*, exemplul său luminos ne însuflețește pentru a ridica în noile condiții de desăvîrșire a construcției socialiste, medicina legală românească la cerințele contemporaneității.

Sosit la redacție: 28 octombrie 1968.

Bibliografie

1. ANASTASIU S.: Salvarea 25 ani de activitate. Socec, București, 1933;
2. ANASTASIU S.: Salvarea și spitalul de urgență de la 1930—1940, Marvan, București, 1940;
3. ANDER Z. POPOVICI P.: Rev. Med. (1958), 3—4;
4. BOLOGA V., CHELERTER I.: Conf. Naț. de istoria medicinei, București, 27—29 mai, 1965, pag. 5—12;
5. MORARU I., PAMBUCCIAN GR.: Invățămîntul medical și farmaceutic din București, I.M.F. București, 1963, 271;
6. OANCEA N. I.: Revista medico-legală (1938—39), 1—2.